

نتایج بررسی و مقایسه عملکرد ارقام خرما در ایستگاه تحقیقاتی حاجی آباد

عاطفه داودیان

کارشناس مرکز تحقیقات کشاورزی زرقان فارس

شهرستان حاجی آباد با آب و هوای گرم و خشک و تابستان طولانی از استعداد بالقوه‌ای جهت تولید خرما برخوردار است. محصول خرمای این منطقه به دلیل کمیت و کیفیت مطلوب و بازاریستند، قابلیت زیادی جهت عرضه در بازارهای داخلی و خارجی دارد.

با توجه به پتانسیل موجود، بررسی سازگاری ارقام تجارتي ایران به منظور دستیابی به رقم یا ارقام مناسب در این منطقه الزامی بود و به همین دلیل طرح تحقیقاتی با بررسی سازگاری هشت رقم خرما از سال ۱۳۶۵ به مدت ۱۲ سال در ایستگاه تحقیقاتی حاجی آباد به اجرا درآمد. در این طرح چهار رقم مهم منطقه به اسامی پیارم، مضافتی، شاهانی و خاصویی و چهار رقم مهم کشور شامل حلاوی، دیری، زاهدی از خوزستان و رقم کبکاب از بوشهر برای اولین بار در منطقه مورد آزمایش قرار گرفتند.

در این آزمایش از طرح بلوکهای کاملاً تصادفی در چهار تکرار و از هر رقم در هر تکرار ۹ اصله کاشت گردید. هدف از اجرای طرح دستیابی به مناسبترین رقم یا ارقام از نظر عملکرد در منطقه بود و به طور جنبی مشخصات کمی و کیفی میوه نیز مورد بررسی قرار گرفت. از سال اول تا هفتم، نحوه کاشت، نگهداری از درختان، وضعیت رویشی، زمان گلدهی، تولید پاجوش و غیره ثبت و بررسی گردید. یادداشت برداری عملکرد طرح از سال زراعی ۷۴-۷۳ شروع و در سال ۷۷-۷۶ پایان یافت.

طبق مشاهدات در دوره چهار ساله یادداشت برداری و نتایج تجزیه آماری سالهای مختلف و تجزیه مرکب طرح، این نظر قابل ارائه است که: اختلاف خیلی معنی داری (به احتمال ۹۹٪) بین عملکرد ارقام وجود دارد. به طوریکه رقم مضافتی دارای بیشترین عملکرد و رقم دیری دارای کمترین عملکرد بود. محصول سالهای مختلف نیز اختلاف معنی داری را نشان دادند. به طوریکه محصول سال چهارم دارای بیشترین عملکرد و محصول سالهای اول، دوم و سوم اختلاف معنی داری را نشان ندادند. اثر متقابل سال در تیمار نیز اختلاف خیلی معنی داری را نشان داد. وجود اثر متقابل سال در تیمار یعنی تفاوت محصول ارقام در سالهای مختلف خود می‌تواند به دلیل تأثیر سرما در زمان تلقیح و همچنین بارندگی در زمان تلقیح و اوایل تشکیل میوه باشد، وجود خسارت آفات در بعضی از سالها و نیز ریزش محصول در اثر شرایط نامساعد محیطی یکی دیگر از عوامل مهم وجود اثر متقابل سال در تیمار، سال آوری است که بر اساس یادداشت برداری چند ساله، ظهور تعداد متفاوت اسپات (خوشه) در سالهای مختلف خود دلیل بر وجود سال آوری است. این پدیده در بعضی از ارقام مثل شاهانی بیشتر مشاهده شده است.